
Skwer Willyego Brandta

Dzielnice: Śródmieście

Osiedla: Muranów

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od zagranicznych postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 2000

Opis

Willy Brandt wł. Karl Herbert Frahm (1913-1992) - polityk niemiecki. Pochodził z Lubeki, w młodości związany z Socjalistyczną Partią Niemiec, za swoje przekonania ukrywał się przed nazistami w Norwegii. Po wojnie zamieszkał w Berlinie Zachodnim, w latach 1955-57 był prezydentem parlamentu berlińskiego a potem burmistrzem Berlina Zachodniego. W 1969 roku został wybrany pierwszym socjalistycznym kanclerzem Niemiec Zachodnich a rok później podpisał polsko-niemiecki układ uznający nienaruszalność granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej. W 1971 roku otrzymał Pokojową Nagrodę Nobla. Zmarł w Bonn.

Upamiętnienia:

Pamiątkowy obelisk w kształcie macewy na skwerze jego imienia, odsłonięty w grudniu 2000 roku.

Ciekawostki

Plac powstał w czasie odbudowy powojennej. W XIX w. stały tu koszary artylerii konnej z 1784-92 wg proj. Stanisława Zawadzkiego z inicjatywy SAP, wzdłuż ul. Zamenhofa, która biegła przez środek placu. Dekoracje koszar wykonali Giuseppe Amadia i Paolo Casasopry. W czasie zaborów stacjonował tu regiment artylerii koronnej i korpus inżynierów koronnych, a potem pułk wołyński lejbgwardii. W 1819 zaczęła tu działać pierwsza w Polsce podoficerska szkoła bombardierów. Po wojnie zlikwidowano ulicę i wszelkie budynki, urządzając plac wraz z pomnikiem. Wprawdzie przeciwko likwidacji zabytkowych koszar protestował m.in. J. Gomulicki, ale nic to nie dało.

Stan obecny:

Pomnik Bohaterów Getta. Wiosną 1946 Centralny Komitet Żydów w Polsce zwrócił się z prośbą do inż. Eleonory Sekreckiej i Leona Suzina o wykonanie projektu pomnika, poświęconego bohaterom powstania w getcie. W skład Komisji Budowy Pomnika wchodził: Adolf Berman, Icchak Cukierman i Bernard Falk. Najpierw trzeba było uprzętnąć teren z gruzów i oczyścić drogi dojazdowe. Odsłonięty został 19.04.1948 wg proj. Leona Suzina z rzeźbami Natana Rappaporta. Kopia pomnika znajduje się w Izraelu. Projekt przedstawiono Prezydium Centralnego Komitetu Żydów w Polsce i został

zaakceptowany w 1947. Nawiązuje on do ściany komunardów na cmentarzu Pere-Lachaise w Paryżu. Składa się z dwóch płaskorzeźb: Walka i Pochód po zagładę. Pomnik wykonano w Paryżu w odlewni Malakoff, z materiałów niemieckich sprowadzonych ze Szwecji, z których miał powstać w Berlinie pomnik zwycięstwa. Koszt pokryli Żydzi szwedzcy. Budowę pomnika zrealizowała firma budowlana Mariana Pilszczyńskiego, a prace kamieniarskie Inż. J. Fedorowicz.

Pomnik upamiętniający gest Willy Brandta.

Płyta.

Tablica Pamiątkowa. Tablica jest rzadko zauważana, gdyż całą uwagę zwykle przyciąga pobliski pomnik Bohaterów Getta, a ona ginie wśród zieleni, zresztą nie wyróżnia się specjalnie z chodnika, wygląda z daleka na studzienkę kanalizacyjną. Tę tablicę ufundowali Żydzi polscy już w 1946 roku, ku pamięci "Tym, którzy polegli w bezprzykładnie bohaterskiej walce o godność i wolność narodu żydowskiego, o wolną Polskę, o wyzwolenie człowieka". Napis jest w dwóch językach: polskim i hebrajskim, liść palmowy i hebrajska litera ‘B (Berejszys). Napis głosi: Tym, którzy polegli w bezprzykładnie bohaterskiej walce o Godność i Wolność narodu żydowskiego, o Wolną Polskę, o wyzwolenie człowieka Żydzi Polscy. Projekt wykonał Leon Suzin, jako wstępny przed budową właściwego pomnika Bohaterów Getta.

Dąb Symbol Nadziei. 19.04.1988 posadzono kolo pomnika BG dąb drzewo wspólnej pamięci.

Pamiątkowy obelisk w kształcie macewy, odsłonięty w grudniu 2000 roku.

Kamień poświęcony pamięci Waleriana Łukasińskiego.

Muzeum Historii Żydów Polskich. Zbudowane zostało w 2010-? Wg proj. Rainera Mahlamaki i Ilmari Lahdelma z Finlandii, którzy wygrali w konkursie.

Data nadania nazwy: 2000.11.29
